

й частково як короткострокові. Витрати на прямий маркетинг та персональний продаж, які спрямовані і на спонукання до дій (покупка), і на встановлення довгострокових відносин, треба розглядати так само.

Аналізуючи витрати підприємства на маркетингові комунікації, необхідно підкреслити, що відповідно до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" до валових витрат включаються витрати платника податку на проведення передпродажних та рекламних заходів стосовно товарів (робіт, послуг), що продаються (надаються) такими платниками податку, витрати на організацію прийомів, презентацій і свят, придбання та розповсюдження подарунків, включаючи безоплатне роздавання зразків товарів або безоплатне надання послуг (виконання робіт) з рекламними цілями, але не більше двох відсотків від оподаткованого прибутку платника податку за попередній звітний (податковий) рік [12]. Саме тому платники податку намагаються занизити свої витрати на маркетингові комунікації. Через це зараз на ринку України багато рекламних агентств, які працюють за межами закону. На думку автора, в першу чергу, це питання залишається за податківцями, але в даному випадку спричиняє перешкоди для наукового аналізу таких витрат.

Таким чином, проведений аналіз витрат на маркетингові комунікації підприємств — виробників споживчих товарів — і удосконалення класифікаторів цих витрат дозволить правильно підійти до проблеми управління ними та оптимізації. Практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати сприятимуть поліпшенню якості планування і контролю комунікаційних витрат, обґрунтуванню управлінських рішень щодо використання найбільш ефективних для підприємства засобів маркетингових комунікацій. Наукова новизна полягає в удосконаленні класифікаторів витрат на маркетингові комунікації підприємств — виробників споживчих товарів. Подальші наукові розробки необхідні у сфері управління цими витратами та їх оптимізації.

Література: 1. Прохорова В. В. Контролінг — від теорії до реалізації на практиці / В. В. Прохорова, Л. С. Мартюшева, Н. Ю. Петрусевич, Ю. В. Прохорова. — Харків: ВД "ІНЖЕК", 2006. — 200 с. 2. Ламбен Ж.-Ж. Менеджмент, орієнтований на рынок: Пер. с англ. / Под ред. В. Б. Колчанова. — СПб.: Питер, 2005. — 800 с. 3. Ленсколд Дж. Рентабельность инвестиций в маркетинг. Методы повышения прибыльности маркетинговых кампаний: Пер. с англ. / Под ред. В. Б. Колчанова и М. А. Карлика. — СПб.: Питер, 2005. — 272 с. 4. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент. — 11-е изд. — СПб.: Питер, 2005. — 800 с. 5. Павленко А. Ф. Маркетингові комунікації: сучасна теорія і практика / А. Ф. Павленко, А. В. Вовчак, Т. О. Примак. — К.: КНЕУ, 2005. — 408 с. 6. Пушкар М. С. Контролінг — інформаційна підсистема стратегічного менеджменту / М. С. Пушкар, Р. М. Пушкар. — Тернопіль: Картибланш, 2004. — 372 с. 7. Череп А. В. Управління витратами суб'єктів господарювання. Ч. 1. — Харків: ВД "ІНЖЕК", 2006. — 368 с. 8. Бухгалтерський облік: нормативна база / Укл. Я. Кавторєва, Ф. Федорченко. — 10-те вид., перероб. і доп. — Харків: Фактор, 2004. — 512 с. 9. Притиченко Т. І. Маркетингові комунікації підприємства: складові й аналіз інноваційних тенденцій / Т. І. Притиченко, І. С. Хряпіна // Вісник ДонДУЕТ. Серія: Економічні науки. — Донецьк: ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. — 2006. — №3 (31). — С. 97 — 103. 10. Ананькіна Е. А. Контролінг як інструмент управління підприємством / Е. А. Ананькіна, С. В. Данилович, Н. Г. Данилович. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. — 280 с. 11. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства. — К.: ЦУЛ, 2002. — 656 с. 12. Розанн Л. Спиро. Управление продажами / Розанн Л. Спиро, Уильям Дж. Стэнтон, Грегори А. Рич. — М.: Изд. дом Гребенникова, 2004. — 704 с. 13. Череп А. В. Управління витратами суб'єктів господарювання. — Ч. 2. — Харків: ВД "ІНЖЕК", 2006. — 360 с. 14. Сумец А. М. О том, как рассчитывать долгосрочную эффективность рекламной кампании / А. М. Сумец, Р. А. Сумец // Маркетинг и реклама. — 2005. — №11. — С. 38 — 41. 15. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" №335/94-ВР від 28 грудня 1994 р. // Комп'ютерна база України.

УДК 336.146

Щербаков О. І.
Басанцов І. В.

ЩОДО ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ОСНОВ ПРОВЕДЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

The article is devoted to the study of the stages of the financial control and to the questions of its improvement.

Дослідження стану фінансового контролю свідчить про наявність резервів підвищення його ефективності. Одним із них є вдосконалення практики організації проведення контрольної роботи, її форм і методів.

З точки зору автора, увесь процес контрольних дій можна розділити на декілька стадій (або складових його елементів): перша — визначення об'єкта контролю (що контролюється), друга — визначення суб'єкта контролю (хто контролює), третя — техніка й технологія контролю (як здійснюється контроль), четверта — результативність контролю (яким повинен бути результат контролю). Що стосується перших трьох елементів, то в науковій літературі й практиці встановилася відносна прозорість.

Більше складностей виникає на останній стадії контрольного процесу — при визначенні його результативності. Очевидно, це пов'язано з тим, що в більшості визначень сутності фінансового контролю не включається результативність як важливий елемент.

На сьогоднішній день питанням технології, методів і методик контрольних дій приділяється більше уваги, ніж їх результативності. У визначенні результатів контролю багато залежить від конкретної ситуації й часу проведення контрольних дій. Чим більший на початковій стадії буде здійснений контроль і виявлені відхилення, тим значнішими та кориснішими будуть його результати. В цих умовах контроль здатний виконувати попереджувальну функцію.

Логічний висновок про те, що наявність відхилень передбачає застосування певних санкцій, покликаних не тільки виправити ситуацію, але й забезпечити недопущення їх повторення. Такий підхід свідчить про необхідність надання контролюючим органам не тільки право здійснювати дії щодо розслідування справи, але й застосовувати відповідні санкції.

Аналіз пострадянського періоду становлення контролю показує, що цей процес пройшов декілька етапів.

Перший (початок 90-х років), нетривалий етап, характеризувався практичною відсутністю будь-якого контролю. Цього "вимагала" реалізація прихованої мети економічних реформ — утворення середнього класу, у тому числі й шляхом нагромадження капіталу будь-яким способом.

Але довго так тривати не могло. Розвиток економіки тією чи іншою мірою вимагав державного контролю за використанням фінансів. Тому для *другого* етапу (кінець 90-х років) була характерна система спостережливого контролю. Порушення при всій їх очевидності або не бралися до уваги, або лише фіксувалися. Недоліки цієї системи особливо виявилися, коли порушення й зловживання в економічній і фінансовій сферах почали приймати масштабний характер, і необхідність застосування більш ефективних прийомів контролю ставала все більше очевидною.

Третій етап (2000 – 2005 рр.) відображав систему документального або подальшого контролю, коли перевірялися кінцеві документи (кошториси, використання виділених бюджетних коштів і кредитів, звіти й т. д.). Підсумковими документами такої перевірки є акти ревізій, чи висновки та пропозиції аудиторського дослідження згідно з нинішніми методами, які

направляються відповідним органам, але результати їх розгляду й наслідки перевірок залишаються часто невідомими.

Безумовно, подальший контроль є необхідним. З одного боку, він базується, як правило, на документальній перевірці, заснованій на даних звітів, сплачених рахунків. Така перевірка дозволяє виявити вже допущені помилки або зловживання. Але, з іншого боку, подальший контроль здійснюється наприкінці фінансових дій, коли накопичується величезна кількість усіляких документів і в їх сукупності дуже важко виявити порушення, що підриває довіру до цієї форми перевірки. Крім того, якщо при подальшому контролі й вдається встановити законність або незаконність використання коштів, то він не забезпечує досягнення іншого завдання контролю — перевірити ефективність зроблених витратків або виправити ситуацію. Це завдання важко виконується ще й тому, що документи, на основі яких проводиться перевірка, часто мають форму правдоподібних. Але найслабкіший бік подальшого контролю полягає в тому, що виявлені порушення й зловживання тільки констатуються й оперативно вплинути на них практично вже неможливо.

Кризові явища в економіці протягом останніх років, брак коштів у державному бюджеті й зростання масштабів їх нецільового та неефективного використання, необхідність протистояти організованим економічним злочинам змусили використовувати більш діючі форми контролю.

Тому *четвертий* етап (з 2006 року), на думку автора, буде більш широким застосуванням попереднього контролю у вигляді економічних досліджень. Його головні переваги полягають у тому, що він:

носить профілактичний характер, тому що дозволяє вчасно виявити недоліки й вжити заходів щодо їх усунення; невідворотний своєю результативністю, що має велике значення для людей, які здійснюють фінансові операції, приймаючи їх до законності.

У своїй практичній роботі органи контролю використовують переважно три традиційні форми контролю: попередній, поточний та подальший. При всій важливості цих форм контролю вони не мають всеосяжного характеру. Підвищення ефективності фінансового контролю спричиняє необхідність використовувати й інші форми контролю, які здатні забезпечити проведення більш глибоких і докладних контрольних дій. Такими можуть бути наступні форми контролю:

попередній, суть якого полягає у збиранні й узагальненні інформації як про об'єкт контролю, так і про підсумки перевірки аналогічних структур. Мета такого контролю — надання консультацій з метою застереження об'єкта контролю від повторення подібних помилок;

супровідний, покликаний супроводжувати виконання найбільш значимих напрямків у діяльності об'єкта контролю й дає можливість оперативно впливати на процес вирішення завдань;

додатковий, котрий може застосовуватися у випадку необхідності перевірки інших сторін діяльності об'єкта контролю, а також у випадку виникнення в його роботі позазататних ситуацій;

заключний — як контроль, що підсумовує висновки всіх попередніх форм контролю.

В узагальнюючому вигляді з урахуванням висловлених міркувань структура видів, форм, методів і способів фінансового контролю зображена на рисунку.

Ефективність і результативність державного фінансового контролю багато в чому визначається стратегією й тактикою, якими керуються у своїй діяльності перевіряючі органи перевірки.

Стратегія — це принципові довгострокові установки, наміри, загальний план контрольних дій, які визначаються, виходячи з реально складних умов на даному етапі розвитку економіки. Формування стратегії та її реалізація — це вихідна умова забезпечення ефективності контролю. Вибір стратегії у сфері фінансового контролю в сучасній Україні визначається тими факторами, які спричиняються необхідністю підвищення його ролі.

Основу тактики становить розробка засобів, методів, прийомів і інших конкретних дій контрольних органів, спрямованих на реалізацію заданої стратегії. Ефективність тактики буде залежати не тільки від чіткого визначення етапів і послі-

довності контрольних дій, але й від максимального врахування тих елементів, які повинні бути реалізовані на цьому етапі.

На погляд автора, етапи контрольних дій і їх складових можуть бути представлені в наступній послідовності.

Перший етап — планування перевірки. Як правило, план перевірки складається заздалегідь і не є несподіваним для перевіряючих. Але в ситуаціях, викликаних певними обставинами, можливі й позапланові перевірки. При цьому з метою не допустити дублювання, варто знати, чи не проводилися аналогічні перевірки раніше іншими контрольними органами. Важливим напрямком вдосконалення планування контрольних дій вищими органами контролю повинно бути включення в плани їх перевірок пропозицій, що виходять із підвідомчих їм структур. Зокрема, плани і програми контрольних перевірок Головного контрольно-ревізійного управління України повинні враховувати пропозиції контрольно-ревізійних управлінь на місцях, які краще обізнані в регіональних проблемах [1, с. 141].

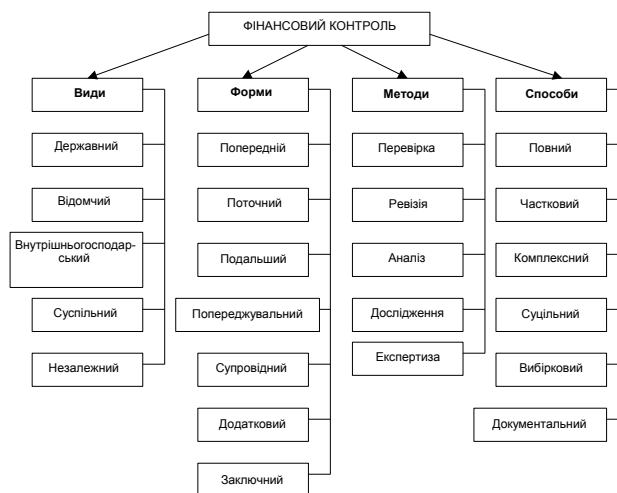

Рис. Види, форми, методи й способи фінансових контролів (авт.)

Другий етап — підготовка до перевірки. Головна мета цього етапу — вивчення нормативної бази з даного питання. Нерідко перевіряючі виявляють безліч нормативних документів, які іноді суперечать один одному, тому на цьому етапі підготовка довідково-інформаційних матеріалів повинна бути обов'язковою. Інший аспект — вивчення матеріалів попередніх перевірок, проведених іншими контрольними відомствами, а також реалізація зроблених пропозицій і усунення виявлених недоліків.

Третій етап — проведення самої перевірки. Практика показує, що перевірка буває більш ефективною, якщо вона здійснюється разом з іншими відомствами, які мають право контролю, та із залученням спеціалістів, науковців, експертів відповідної галузі. Ускладнюється така взаємодія відсутністю нормативних документів, що визначають порядок залучення до участі у фінансових перевірках вищезазначеного спецконтингенту, працівників Генеральної прокуратури України, Міністерства фінансів України, Національного банку, органів МВС України. Такі нормативи повинні бути детально розроблені і передбачати підвищення ролі працівників цих структур в усуненні виявлених недоліків.

Велике значення в проведенні перевірки має наявність в інформації від правоохоронних органів даних про процеси й негативні явища у сфері економіки, про стан дотримання законності посадовими особами перевіряючих організацій — це підвищить якість і результативність перевірки. Доти, доки відсутні норми закону про контрольну діяльність щодо надання даної інформації, така співпраця повинна здійснюватись на основі взаємної домовленості.

Автор впевнений в тому, що важливим елементом підвищення результативності контролю є вибір часу й ситуації для

проведення контролю, щоб час здійснення контролю не було випущено. Адже, чим пізніше будуть виявлені відхилення, тим гіршими можуть бути наслідки. І навпаки, чим раніше будуть виявлені негативні явища, тим меншою може бути втрата, тому що з'являється можливість на початковій стадії вплинути на зміну ситуації.

Четвертий етап — вживання заходів за результатами перевірки. Загальноприйнятною схемою є підготовка довідки й проекту припису. Але така схема вимагає вдосконалення. По-перше, у цих документах, як правило, акцент робиться на великих порушеннях, тоді як менш "вражаючі" не входять у приписи. Але саме такі, менш значимі порушення становлять більшість підсумків перевірки, тому що є найпоширенішими. І якщо вони не потрапляють до приписів, то організація, яка на ці факти не реагує, ці порушення не усуває.

У зв'язку з цим було б більш корисним за результатами перевірок направляти відповідним організаціям і структурам не вузькі приписи, а документ, що містить більш повну інформацію про виявлені недоліки із вказівкою строків їх усунення й ступеня відповідальності винних.

По-друге, необхідний більш діючий обмін підсумковими результатами перевірки між основною організацією, що перевіряє (наприклад, ГоловКРУ) і міністерствами, відомствами, правоохоронними органами, що ведуть свої перевірки. Зараз цей процес має переважно однобічний характер. При такому порядку контрольні органи, повідомивши правоохоронні органи про результати перевірки, як правило, не інформуються про вжиті заходи, що знижує ефективність співпраці. Обов'язкове надання до контролюючих структур правоохоронними органами інформації про вжиті заходи за результатами перевірок (що повинно бути закріплене відповідною нормою права) значно підвищить результативність контрольних дій. Досягненню цієї мети буде сприяти підведення підсумків спільної діяльності. Особливо важливі ці дії на обласному рівні.

Одним із найважливіших аспектів роботи є посилення контролю за дотриманням фінансової дисципліни в державних організаціях і установах.

Одна із причин неефективного використання бюджетних коштів полягає в заниженому ступені регламентації фінансової діяльності, що здійснюється виконавчою владою. За існуючим положенням обласні структури можуть розпоряджатися бюджетними коштами в рамках, встановлених законом про бюджет. Але в ряді областей цей порядок практично не виконується. Законодавчо встановлено лише загальні й не завжди чіткі норми, що розв'язує руки місцевим органам і конкретно вищим чиновникам щодо розпорядження фінансовими ресурсами практично на свій розсуд, "страхуючись" рішенням відповідної сесії. У зв'язку із цим стає необхідним встановлення більшої й детальної регламентації діяльності місцевої влади й персонально посадових осіб щодо розпорядження державними коштами.

Не виключно, що дана пропозиція не знайде однозначного розуміння й підтримки обласних структур виконавчої влади. Адже, на думку автора, чітка регламентація визначить підвищення вимог до управлінських структур і конкретно до чиновників.

Практична реалізація цієї пропозиції могла б виразитися в прийнятті Закону "Про бюджетний процес", який варто розглядати в плані розвитку Бюджетного кодексу України. У цьому документі повинні бути детально описані не тільки процес і порядок розробки, затвердження, виконання бюджетів всіх рівнів, але й контроль за управлінням фінансовими ресурсами. Для здійснення контрольних дій виконавчі органи можуть створювати або свою спеціальну структуру (наприклад, економіко-експертне управління), або доручати цю роботу фінансовим аудиторам. Але в будь-якому випадку для одержувачів бюджетних коштів варто встановити чіткі обов'язки й правила надання контролюючому органу необхідної інформації. Іншою важливою стороною діяльності економіко-експертного управління або незалежних фінансових аудиторів варто вважати забезпечення прозорості бюджетної сфери. Цього можна досягти шляхом періодичної публікації у відкритій пресі докладних відомостей про фінансові ресурси й правочинність їх використання.

Складовою частиною системи контролю є суспільний контроль. Існуюча в радянський час розгалужена мережа народного контролю, при її недоліках, відігравала істотну роль. За наявності тих негативних процесів, які мають місце в розвитку економіки України зараз, все частіше обговорюється питання про поновлення контролю з боку громадськості за соціально-економічними процесами.

Особливу важливість суспільний контроль отримує на місцевому рівні. Необхідність його посилення обумовлюється як розвитком демократії, так і тією обставиною, що місцеві бюджети в певній мірі формуються на основі податків, що стягуються із фізичних осіб. І платники податків мають право знати, а отже, і контролювати, куди спрямовується і як ефективно витрачаються податкові надходження. Це можливо за умови, якщо бюджетний процес на місцевому рівні буде підконтрольним громадськості. Впевнений, що прозорим повинен бути як процес формування, так і витрати коштів бюджету муніципального утворення.

Контроль населення за фінансовою діяльністю міської й муніципальної влади необхідний ще й тому, що зараз їх діяльність у цьому плані практично ніким не контролюється. Це навіть не передбачено Конституцією та іншими законами України. Повноправним розпорядником — "господарем" коштів місцевого бюджету є глава муніципального утворення. Цю проблему на обласному та місцевому рівні можна вирішити об'єднанням двох напрямків: перший — посилення суспільного контролю шляхом розширення прав депутатів прозоро контролювати хід виконання своїх бюджетів, і другий — введення більш детальної і чіткої регламентації діяльності місцевої влади та підвищення відповідальності чиновників за розпорядження грошовими ресурсами.

Однією зі складних проблем є перевірка використання фінансових коштів структур місцевого самоврядування. Тут є складнощі подвійного характеру. По-перше, недосконалість законодавства у сфері місцевого самоврядування дозволяє керівникам місцевих адміністрацій перешкоджати таким перевіркам. По-друге, у ряді областей виникають політичні конфлікти між органами державної влади, коли матеріали перевірки одна зі сторін намагається використати у своїх цілях на виборчих перегонах. У таких ситуаціях дуже необхідна взаємодія обласного контрольно-ревізійного управління з органами місцевого самоврядування. Оскільки останні поки що практично не мають своїх контрольних органів, на даний час вони можуть укладати угоди про взаємодію з контрольно-ревізійною або експертною структурою, яка здійснить перевірку або аудит муніципальних утворень і надасть відповідні матеріали.

У сучасних умовах складовою частиною системи фінансового контролю є діяльність аудиторських фірм, приватних аудиторів, експертних структур. Їх значимість зростає. Але поряд із цим все більш необхідним стає державний контроль за їх діяльністю як комерційних структур (бо деякі з них, отримуючи доходи і прибутки, мають статус бюджетних установ із відповідними пільгами).

Розповсюджена на даний час точка зору про їх автономність і необов'язковість постійного незалежного контролю за діяльністю з боку держави, на думку автора, стає досить хиткою. Деякою мірою в цьому переконує скандальне банкрутство найбільшого енергетичного концерну США "Енрон", що найнегативнішим чином позначилося на економіці країни. Фінансові махінації концерну, які призвели до банкрутства, тривалий час залишалися таємницею завдяки тому, що структура, яка здійснювала економічні висновки про його діяльність, перебувала з ним у злочинній змові, приховуючи дійсне положення справ. Це змусило уряд США встановити більш суворий контроль за діяльністю аудиторських компаній (приватних аудиторів) і експертних установ [2].

Реальна ситуація в Україні вимагає цього навіть у більшій мірі, тому що українські експертно-аудиторські установи в більшості випадків у своїй діяльності залишаються практично безконтрольними. Можна сподіватися, що певний порядок стосовно цього питання можуть забезпечити внесення доповнень до Законів "Про аудиторську діяльність", "Про судову експертизу", "Про рахункову палату", "Про контрольно-реві-

зійну службу", тому що вони передбачають необхідність державних перевірок якості діяльності вищезазначених установ.

Тим часом стан справ в експертно-аудиторській діяльності, як важливій галузі фінансового контролю, далекий від ідеального. Необхідно в такому випадку серйозно проаналізувати ситуацію у вітчизняній експертно-аудиторській системі й розробити заходи щодо підвищення її ролі в системі фінансового контролю.

Насамперед вимагає вдосконалення сама система експертно-аудиторської діяльності. Експертиза та аудит є однією із прибуткових форм бізнесу, що сприяло в останні часи численному утворенню експертних установ та аудиторських фірм.

На думку автора, можна виділити такі пропозиції щодо вдосконалення аудиторської та експертно-економічної діяльності. Насамперед, необхідна розробка чіткої методики проведення даних досліджень. При відсутності такої кожна експертно-аудиторська організація здійснює їх за своїми власними вимогами, що робить результати досліджень та перевірок, навіть однотипних організацій, важко порівняними. Складовою частиною цієї методики мають бути, як це прийнято у світовій практиці, ведення спеціальних протоколів, у яких фіксуються як дії аудитора (експерта), так і детальні проміжні факти. Все це, у випадку сумнівів у результатах досліджень (а такі випадки нерідкі), надає їм більшої переконливості. При цьому необхідно ввести карну відповідальність як за відсутність таких протоколів, так і за їх навмисне знищення.

Варто звернути увагу на те, чи виправдане залучення експертно-аудиторських установ до перевірки позабюджетних фондів (державних ресурсів) на платній основі. Сумнів викликаний наступною обставиною. Як відомо, експерт-аудитор на практиці сам визначає форми і методи перевірки чи обстеження, особливо не обтяжуючи себе більшим обсягом роботи, уникаючи ризику псування відносин із його замовниками. Тому, не має повної надії в одержанні потрібної достовірної інформації.

Матеріали (експертизи, висновки, дослідження, звіти), складені експертно-аудиторськими структурами з перевірки законності використання коштів у сфері державних фінансів, що йдуть в розріз із даними контролюючих структур, дають підстави користувачам-порушникам державних коштів вступати в конфронтацію зі службами державного фінансового контролю (вигравати судові процеси).

З точки зору автора, якщо експертно-аудиторським структурам дозволений доступ до державної сфери, то відносини між контрагентами варто будувати на підставі того, що експертно-аудиторські структури не повинні чинити опір контролюючим структурам та підміняти державний контроль. Інакше буде мати місце подвійний зовнішній контроль, негативний вплив якого буде безсумнівним.

При цьому треба мати на увазі, що не виключена змова між експертно-аудиторською структурою і організацією внутрішнього фінансового контролю будь-якої структури, коли остання надає першій свої матеріали перевірки, а експертно-аудиторська структура, не обтяжуючи себе глибоким дослідженням, видає "замовлений" висновок на основі отриманої інформації.

Все вищезазначене дає підставу підсумувати, що з допуском експертно-аудиторських структур до контролю за державними ресурсами, зростає потреба посилення державного фінансового контролю як за внутрішньовідомчим контролем, так і за структурами, що здійснюють експертизи та аудит. Тому, на думку автора, контроль за використанням державних ресурсів (в тому числі позабюджетних фондів) повинен здійснюватися державними контролюючими структурами, і, насамперед, незалежними — Рахунковою палатою із залученням інших (не платних) органів контролю й контрольно-рахункових структур суб'єктів держави.

Правила й механізми взаємодії цих структур повинні бути визначені Законом "Про державний фінансовий контроль".

Проте, якщо й має місце участь експертно-аудиторської структури в дослідженні державних установ, так це в тих країнах, де експертиза та аудит здійснюються винятково бюджет-

ною державною установою, тобто на безоплатній основі, на відміну від України, де науково-дослідні інститути судових експертиз фінансуються з бюджету та ще й "заробляють" прибутки від виконання експертиз.

Державні експертно-аудиторські структури є складовою частиною державного фінансового контролю. Саме так функціонує експертиза та аудит у Китаї. В 1983 році Державною радою КНР була створена Державна Аудиторська Адміністрація, що шляхом проведення аудиту контролює: виконання державного бюджету й кредитних планів; економічну ефективність діяльності державних підприємств; доходи й видатки адміністративних органів; ефективність використання позик міжнародних валютних організацій.

Крім проведення контролю, експертно-аудиторським структурам надане право вести розслідування у випадку зазіхання на державні фонди й майно, виявлення фінансових порушень і зловживань. Крім того, слід зазначити, що обов'язком цих структур є здійснення консультації для організацій, які перевіряються [3].

Література: 1. Державний фінансовий контроль виконання бюджетних програм / Т. І. Єфименко, І. Б. Стефанік, Н. І. Рубан та ін. — К.: НДФІ, 2004. — 320 с. 2. Шелото Ф. Как Главное контрольное управление США обслуживает конгресс // Контроллинг. — 1991. — №3. 3. Таралин Ю. Н. Органы административного контроля КНР // Контроллинг. — 1991. — №2. 6. Финансовый словарь. — М.: ИНФРА-М, 2001. 4. Конституція України / Відомості Верховної Ради України. — 1996. — №30. — С.141. 5. Закон України "Про рахункову палату" №315/96-ВР від 11.07.1996 р // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — №43. — С.212.

Стаття надійшла до редакції
16.10.2006 р.

УДК 658.14. / 17

Машкина Л. А.

ОБОСНОВАНИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ПОЛУЧЕНИЯ КРЕДИТА НА ОСНОВЕ НОВЫХ ПОДХОДОВ К АНАЛИЗУ И ОЦЕНКЕ ФИНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

In the article actual factors for the analyzed enterprise which are determining for achievement of the purpose of its successful strategic development are revealed. These factors reflect the contents of initial hypotheticalal model of profitable activity of the enterprise with the purpose of an opportunity of payment of the long-term credit to bank. Application of six-factorial model assumes deeper analysis of dependence of the enterprises on the factors which are taken into account of investment strategy of its development.

В условиях рынка стабильные позиции имеют только те предприятия, которые развиваются. Экономическая эффективность развития предприятия как целостной социально-экономической системы определяется его финансовым результатом. Углубленный анализ финансового результата предприя-